

POUŽITÍ DEKORATIVNÍCH CEMENTOBETONOVÝCH KRYTŮ NA VEŘEJNÉM PROSTRANSTVÍ ■ USE OF DECORATIVE CONCRETE PAVEMENTS IN PUBLIC SPACES

Luc Rens

Vymývaný beton se v poslední době stále častěji používá při úpravách veřejného prostranství. Příspěvek se zaměřuje na stavební hlediska a technické požadavky týkající se zejména návrhu betonové směsi. ■ Exposed aggregate concrete (EAC) has been recently used more and more often when remodelling the public spaces. This article focuses on construction aspects and technical requirements concerning primarily the design of the concrete mixture.

Cementobetonové kryty se v současnosti nevyužívají pouze při výstavbě dálnic a hlavních silnic, ale velice často se pokládají i ve městech při obnově veřejného prostranství. Architekti a urbanisté volí různé typy dekorativních cementobetonových krytů z estetických důvodů s ohledem na vhodné začlenění do okolního prostředí. Zvláště oblíbený je barevný vymývaný beton, používají se však i jiné typy povrchové úpravy, např. leštění, pemrlování, pískování ad. Volba závisí jak na estetických, tak i funkčních požadavcích, důležitým kritériem pro majitele je trvanlivost krytu a bezpečnost a pohodlí uživatelů.

VÝVOJ DEKORATIVNÍCH POVRCHŮ

V Belgii získal beton významné místo při výstavbě silnic zejména díky své trvanlivosti, používá se především při výstavbě dálnic, ale také při výstavbě regionálních, místních a venkovských komunikací.

Ve městech se kryt betonovaný přímo na místě používá ve srovnání s kryty dlažděnými, např. betonovými dlaždicemi, kostkami či jinou dlažbou, málo, avšak betonové dlaždice byly v minulosti a jsou i v současnosti stále používány, neboť mohou mít různé tvary, velikosti a texturu, a tak nabízejí projektantům celou řadu kreativních možností.

Zajímavou alternativou je barevný vymývaný beton (exposed aggregate concrete, EAC), který má v Belgii v posledních dvou desetiletích stále větší úspěch. Inspirací jsou francouzské příklady, neboť barevný vymývaný beton je tam v centrech měst a obcí běžně používán.

Technologie výroby vymývaného betonu je následující: po vybetonování se na povrch stále čerstvého betonu nastříká zpomalovač tuhnutí, který zabrání hydrataci cementu. Nezhidratovaná vrstva betonu se vymývá např. vysokotlakým čisticím zařízením. Takto obnažené hrubé kamenivo významně ovlivňuje vzhled a barvu, tj. estetické kvality, výsledného povrchu, přírodní odstíny kameniva lze navíc zdůraznit vmícháním barviva do betonu.

Vedle vymývání se nabízí celá řada dalších povrchových úprav, které lze pro dosažení kýženého výsledku použít. Francouzská asociace stavebních firem (SPECBEA) vydala publikaci s patnácti různými typy povrchových úprav, mezi které patří např. zdrsnování povrchu koštětem, jemné hlazení, leštění, pískování, pemrlování, reliéfní úprava ad. (obr. 1).

OD PROJEKTU K VÝSTAVBĚ

U projektu, ve kterém se má dosáhnout individuálního estetického výsledku, je důležitá komunikace mezi majitelem, projektantem a zhotovitelem. V prvé řadě by měl majitel i projektant velice dobře vědět, jakého vzhledu chtějí dosáhnout. Často se inspiřují okolním prostředím nebo přílehlými stavebními objekty, např. barva betonové dlažby nebo přírodní dlažební prvky mohou být pro odstín barevného vymývaného betonu v městském prostředí výchozí. Někdy bývá cílem imitovat přírodní barvu třeba nedaleké písečné pláže nebo pěšiny z dolomitového kameniva. Všem by však mělo být jasné, že nelze získat dokonalou kopii barvy a textury, cílem je spíše nalézt povrch s texturou, odstí-

nem nebo barvou, který do prostředí harmonicky zapadá.

Aby bylo zřejmé, čeho lze při finální realizaci dosáhnout, doporučuje se již během fáze návrhu betonové směsi vyrobit malé vzorky dlažby v laboratoři (obr. 2). Umožní to zkontrolovat vliv barvy písku a kameniva, dávkování barviv, dosaženou hloubku textury s různými typy zpomalovačů tuhnutí atd. Jakmile se dosáhne uspokojivého výsledku, je možné přikročit k vytvoření technické části nabídkové dokumentace na základě betonové směsi použité v laboratoři. Veškeré další elementy, které mohou být určující pro vzhled, je třeba uvést do specifikací, ovšem aniž by se předepisovala konkrétní betonová směs. Součástí nabídkové dokumentace by však mohly být vzorky betonu nebo fotografie. Konečná odpovědnost zůstává v rukou zhotovitele.

Betonové dlaždice vyrobené v laboratoři nevykazují vždy stejné výsledky jako skutečný kryt na stavbě, proto by smluvní ustanovení měla obsahovat také požadavek, aby zhotovitel ještě před zahájením prací vyrobil desku o velikosti cca 1 m², příp. desku větší o rozměrech např. 4 × 3 m. Ze zřejmých důvodů musí zhotovitel pro výrobu takových desek použít stejné materiály, jako později použije při realizaci dekorativního povrchu. Také další podmínky na staveništi, jako způsob hutnění betonu, volba zpomalovače tuhnutí, způsob kartáčování atd., by měly být co nejpodobnější. Desky vyrobené zhotovitelem slouží jako referenční desky při provádění prací. U skutečně rozsáhlých projektů je možné dokonce zvážit možnost začít se zkušební úsekem v reálných podmínkách.

